

Siyasi İstikrar İndeksi (Sii) Saygıdeğer Kullanıcılarımıza

Yakın Politik Gelecekte Zemin Kayması; Yeni Nesil Politik Gençlik

7,5 milyon civarında genç seçmen 2023'te ilk kez oy verecek. Bunu; siyasi-sosyolojik değişim ağır baskısı altında politik karar içeriklerinin yeniden set edilmeleri olarak görmekteyiz. Bunu; devlet-millet, politika-halk, iktidar-kitle, medya-iktidar etkileşiminde de önemsemekteyiz.

7,5 milyon genç ilk kez oy verecek ve tercihlerini, çok daha önemlisi retlerini, belli ölçüde kararlılıkla sürdürecektir. 7,5 milyon yeni seçmen ve gelecek seçimde onlara eklenecek yaklaşık bir 7 milyon yeni / genç seçmen bir kez oy verip kenara çekilmeyecek. Siyasette merkez yahut tayin edici özne haline gelecek.

Yaklaşık son 30 yılın seçmeni, sanılandan çok daha yüksek süratle "tayin edici özne" olmakta uzaklaşacak. Yeniden politik kararlılık kazanacak yeni döneme geçmekteyiz. Bunu, 30 yıldır politik süreci tayin eden seçmenin demden deme geçişi olarak görmemelidir.

Yaklaşık 10-12 yıllık dönemde; merkezî-hiyerarşik değerlerde netlik yitimine, *jeo-politikten firara*, seçimde *kreditörlükten tefecileşmeye* geçişe evet diyen politik "nesilden", tümünü reddeden ya da hacimli revize potansiyeli yüksek neslin tayin ediciliğine geçişteyiz. **Yeni neslin politik özne haline gelmesiyle, milletin hakiki politik özne olmaktan çıkışının biteceğini de kestirmekteyiz.**

Yozluk/kirliliği açık seçik, terörle rabıtası kesin politik seçeneklere toplamda %65 evet diyebilmiş politik nesilden çıkıştayız. İktidar, aslında hemen tamamen siyaset kurumu, işleyiş ayırıtında değildir. İyi ki değil, ayrıdır. Yeni nesil yeni politik tercihlerde bulunup tercihleri kalıcılık kazanırken kabulleriyle yeniyi inşa edecek, retleriyle hacimli politik tasfiyeyi de gerçekleştirecek.

Liberal, dindar, Kürtçü, milliyetçi aksların müttefiklikleriyle *rotatif eklemli politik destek üretiminin* sonlanacağını kestirmekteyiz. Bunun, kimlik siyasetini biraz kırık/aksak artan ekonomizmle dengeleneceğini, hayat pratiğinin politika dikte etmesiyle politik rasyonelliği artıracığını öngörmekteyiz. Kurumlar arası gerillacılık ve çekişmenin, ülke bütünlüğüyle alakasını kesmiş siyaset kurum işlevsizliğinin, *zarurettten* tüketileceğini beklemekteyiz.

Gençler, sosyal ve sosyo-ekonomik network bağlılıklarını; esnek, ilkgiriş, tutunma ve gerektiğinde revize etme kapasitelerini muhafaza etmek istemekte. Revize etmek istemekteler derken; yeni nesil gençlik, hiçbir türüyle istihdamın katî-kalıcı olamayacağını tam-bilincinde. On-milyonlarca gencin sürekli iş-değiştiren “büyüklerini” görmemeleri, hayatlarının pratiğine aykırı.

Geçmiş kısa, geleneği ve adil hafızası olmayan sektör/firma hatta bürokraside, eğreti tutunma şeklinde, kariyer ya da iyi hayat konsepsiyonlarını/planlamalarını sürekli geçersiz kılan işler! *Güven yitki endişe zirvede yapısal ortamda* gençlerimiz, hayat yolculuklarını *mad max* teknikte sürdürmekte. Bunu daha yola çıkar çıkmaz, baştan bilmekte, kabullenmekteler.

Gençlerin yeni sosyal ve sosyo-ekonomik networkları, gerek ekonomik ve finansal gerekse politik-kültürel cihetten mevcut politik devinimden bağımsız, yeniden üretilmektedir. Gençlerce bu yeniden üretimler, belirsizlik ve geçiciliğin yapısallığını öngörerek ayakta kalmayı hedeflemekte.

Kuran kursları, imam hatipler, dinî hassasiyette yurtlar, PKK/YDG-H beslemeli gençlik yapılanmaları, siyasi partilerin organik denebilecek gençlik kuruluşları, sığınmacıların teşkil ettirdiği gençlik grupları, bunlar da güçlü. Ancak, **ana-damar** denebilecek gençlik giderek bunların daha az müşterisi olmakta.

Yeni nesil gençlik; küresel şirketlerle bunların yerel zincirlerinde, tedarikçilerinde, e-ticaret ve belli düzeyde yazılım bağlantısı bulunan işlere yoğunlaşmakta. Girdikleri işlerde; gelirlerine hassas, kariyer/gelir tercihlerinde daima ikincisini seçme bilincindedir. Yeni nesil gençlik, *mevcut ekonomik ve politik döngülerin biri birini destekleyen ve kollayan temellerine olumsuz bakmakta.*

Ülke-ölçek toptan rekabet gücüne gerçekten yaslanan değil, işlevsiz, sürdürülemez, i-rasyonel ayrıca gayri-adil olanı sürekli örten esneklik görünümlü biri birini besleyen *kirli* ekonomik ve politik rekabetin farkındalar. Jeo-politik gerginliklerin, enerji arz ve keskin fiyatlama dâhil sarsıntıların, sınır aşan çatışmaların, göçlerin örttüğü ve gerekçelendirdiği ekonomik ve politik rekabetin.

Yeni nesil gençlik için bunlar, daha ziyade, her ne koruyorsa devletlerin korudukları aslında milletleri değil bizzat kendileri içindi. Üstelik misal önce Güney Avrupa'da meydana gelen göç dalgası, yenilenmiş ve ucuzlatılmış emek, geriletilmiş genç nesiller "politik pratiğinin" ülkelerinde de bir yolla tekrarlandığının pek farkındaydı.

Şunu bilmekteyiz; güçlü sanayi toplumları güçlü bürokrasilerle eşleşmeli, temel yolu yordamı, güçlü, nitelikli, vasıflı, yaşam maliyetleri entegre ve kaliteli alt-yapı yatırım ve kamu hizmetleriyle düşürülmüş, eğitim ve sağlık sistemleri muazzam desteklenmiş orta-sınıflaşmayla mümkündür. Üstelik tasarrufçu, imalatı-ihracatçı, diğer pazar-ülke orta-sınıflarıyla dayanışmacı.

Zayıflayan devlet, gerileyen idari kapasite, işlevsizleşen politika kurumları, gerçekten güçlenen değil ustaca sönmüş piyasalarla eşlemek istemekteydi. Her yönden sönmüş; bu sönmüşmeler ilk-evvel yeni nesilleri eziciydi. **Politikacılarca hedeflenen iddia ettikleri gibi esnek emek değildi, ezik nesillerdi.**

Yeni nesil gençler, ekonomi bütünü imalat/endüstriyelden uzaklaştık hizmet ağırlıklı hale geldikçe üretimleriyle değil hizmetleriyle emek-bileşen haline getirildiklerinin ayırtındalar. **Tüketici refahı için daha çok ucuz ithalat, daha çok ucuz ithalat gerektikçe daha çok hizmetli haline gelmekteydiler.** Üretim Çin'e kaymış, kime ne?

Tasarrufçu değil borçlanan, eğitilmiş nitelikli değil esneklenen orta sınıflar artık, küreselleşmenin ezici çarklarıyla eşleşen milli devletlerin ayrılmaz bileşenydi. Bu yüzden en-altta, yeni nesillerin kendi meseleleri kadar öncekilerin ağır olumsuz mirasıyla uğraşacaklar dedik. Burada eklenmesi gereken, bunu, Japon usulü, büyük meseleleri parçalarına ayırarak yapmak zorunda kaldıkça, küreselleşmeyi de-globalize etmek zorunda kalacaklar.

Yeni nesil gençlik, mevcut ekonomik ve politik döngünün ürettiği herhangi iç-çevriminin kalıcı olamayacağını az-çok kestirmekte. Ekonomik ve finansal döngülerin acımasızlığından bağımsızlaşmak için, mahsur ve risklerini bilerek kripto para dâhil gelir ve getiri temin edici türlü finansal enstrümanlara yönelmekte.

Yeni nesil gençliğin hayat sahası arama, bulma ve üretme kapasiteleri kamudan (siyasetten) giderek uzaklaşmakta. Dershaneler kapatılmış yer altına inmiş ancak bunun ötesinde bir uzaklaşma söz konusu. Çaresiz kalan gençler asker ya da polis oluyor, ayrı. Sonuncular ana-damarın tanımlayanı değil, köktenci olumsuzlamalarıyla teyit edeni. İran'da aç kalmamak için Besiç misal, benzer vakıa serisindedir.

Nasıl; politika yozlaştık hakiki özne-seçmen sahteleşmekteyse, iş-çalışma yahut işletme içi devinim denebilecek ortamlar benzerini yaşamakta. Ve fakat bu sahteleşmeler, yüksek kredilendirme yetmezse hacimli kredi yapılandırma, sürekli vergi öteleme, hiper enflasyonla yükümlülük aşındırma esaslı ayakta kalabilen iktisadi teknik özü ve etiğinde i-rasyonaliteler, gençlik için **merkez** değil.

Bunlar, yeni nesil gençlik bilincinde de gerçekten geçici hatta sakınlı konuşulan pozisyonlar. Öyle ki, Türk milletinin görünüşte omurgası sayılan iktisadi işleyiş, yeni nesil gençlik için içi boş, yıkımı kaçınılmaz kof-merkez. Aile, politik network sair bağlılıktan zaruretle kof-merkezde konuşulan pozisyonlar ayrı, milletin yeni nesil gençlik hakikatının örtüsüdür.

Toplumun geleceğini şekillendirecek gerçek işi, zemini, gayreti üreten ve sürdüren, gençliğin kendisidir. Yaklaşık son 30 yılın *çürük belli* politik nesli, gençlerini büyük yüzdeyle işsiz bırakalı nerdeyse 20 yıl oldu! Başka ifadeyle, genel olarak politika yönlendirmeli networkların stabiliteyi yani *yavaş ölümleri* artmakta, yenilenme ve dinamizm kazanma kapasiteleri gerilemektedir.

Bu gerileme belki en çok iktidar aleyhinedir. İktidar siyasi-sosyolojik tabanında gerileme bir kısmını **Medya-İktidar** serisi son raporlamamızda **eğitim** cihetinden naklettik. Yeni nesil/genç seçimde en düşük pay, yeni pay kazanımı en düşük, iktidardadır. Muhalefet gençlikten düşük düzey beslense ve yenilense de bu daha ziyade iletişim evreninde iktidar cihetinde donuklaşma nedeniyle üstünlük üreticidir.

Az da olsa gençlikle etkileşim, politik söyleme kısmen yansımakta; içtenlik ve yenilikçilik üreticidir. Yine de gençlikle etkileşim, yeni politik öznelerle hemhâl olmak bakımından türev denebilecek işleyiştedir.

Sakin görünümde, mevcut politik networklarla mesafe kazanan işleyişte yeni nesil gençlikte temel politik dinamik şekillenme; tabii ki ağacı kökünden kopartmayacak ancak deyim yerindeyse, büyük dalları keskin budayıp küçük dalları kökünden kesecek yönelimdedir. Bir de *politik biçleşme* (ağaç dibinden türeyen manasına) var; bunların serpilmesini men edecek görünmektedirler.

Yaşça ve daha ziyade tercihleriyle **yaşlanan politik nesil**, ülkeyi 1980 önce hatta beterine götürdü; ideolojik yahut monolitik denebilecek aksta politik şiddeti ırk, din, mezhep, coğrafya hatta politik ritme bağlı kıldı.

Doğuda meskûn mahallinden batıda metropollerine, sınırlarından stadyumlarına, başkentte askerî servislerinden meydanlarda sivillerin üstüne ateş açmaya, cemaat okullarında sistematik tecavüze dek okul-cami-kışla-sokak-partide siyasi şiddet devredeydi.

Belki hepsinden sinsice olanı, en önemli ve hacimli ederde; sosyal yardıma ve ucuz finansal borçlanmaya yüksek bağımlılık, çok yüksek kalıcı işsizlik, çok yüksek enflasyon formatta siyasi şiddetin binbir türlüüne maruz kalan toplum üretti.

Ülke siyasetinde hem politik hem de ekonomik bilahare eko-politik merkezî/tayin edici nesil haline gelecek yeni nesil, daha insanî daha küresel ve daha barışçıl, silahı ve sivil toplumda içkin hale gelmeye başlamış şiddeti reddetmeye meyyal.

Kendi diline olmasa da yabancı dile az çok hâkim, küresel trendin az çok bilincinde. Yeni nesil, sakin ve ihtiyatlı; çok yüksek beklentilerle sükûtu hayale uğratılmaya değil, mütevazı ve seyreltilmiş hedefleriyle yanıtılmaya daha kapalı. Geçmişin korkularından az çok arınık, uzak tutulsalar da umudun yörüngesinden ayrılmayan görünümde.

Yeni nesil gençlik, değil iktidar, siyaset kurum tümü iletişim evreninin nesnesi olmayı, hamur gibi yoğrulmayı reddetmekte. *Fırtınadan kopup giden dalların bir tanesi* olduklarını gayet iyi bilmekte! Muazzam baskı bir araya gelme güçlüklerine rağmen tek şarkıda 50-60 milyon izlenme ([Susamam](#)) üretebilmekte.

Meskûn mahal çatışmaları, iç-savaş sınırında darbe girişimi, sınır aşan savaşlar, ilçe-il-ülke ölçek artan göçler, İstanbul'dan çıkış şeklinde göç, sığınmacıların gençlik yaşam alanlarını daha fazla baskılaması, devrede.

Tüm bu mekân ve ortam problemleri, yeni nesil gençliği zaman bakımından öteleyici, şimdi burada olma yeteneğini hasara uğraticıydı. Son dönemde Covid-19, fark edilmese de belki en çok genç nesli ötelemişti. Salgın,

genç nesli hacimli baskılamış, kendiliğinden ve kendinde bilinçle ötelenmelerine yol açmıştı.

Öğrenilmiş çaresizliğe, seçici maruz bırakılmalara değil, zaman ve mekânda sürekli kıyı-kenarda bilinçli dolanmak suretiyle kendini sınırsızlığa açık tutmaya gayret eden nesilden söz etmekteyiz.

İyi/uygun/öncü hatta en akılcı denebilecek örneği, uygulamayı anında bulup önünüze getirebilen nesilden. *“VPN kullanan ülkelerle ilgili araştırmaya göre Türkiye, dünyada en çok VPN kullanan altıncı ülke. Dünya genelinde internet kullanıcılarının yüzde 28,3’ü VPN kullanıyor.”*

Tek hoca, herhangi değer sisteminin körü körüne bağlısı tek tip anlatım, tek küçük kitaplıktan beslenen değil, anında dil yeteneği kazanabildiği mobil platformlarda herkesle fikir alışverişi yapabilen nesilden söz etmekteyiz. Üç arkadaşıyla zor bela buluşup dar vakitte kısıtlanmış konuşmalardan, pasifize edilmiş bireylikten değil, yüzlerce üyeli açık uçlu sohbet odalarına aktif üyelikten söz etmekteyiz. **Yeni nesil, kendisini kelepçeleme eğitimi ve ülke iletişim sisteminin de kırılcısı denilebilir.**

Haber TV’den değil eleyerek seçip süzdüğü mecradan, belge/raporu, yetkin görselleriyle izleyen gençlerden. Bir ayağı değilse de gözü dışarıda, dönüştürüp değiştiremezse ülkeyi terk etmeye, afili diplomasıyla komilik yapmaya, araba yıkamaya razı gençlikten.

Ülkesinde ortalama gelirle erişemeyeceklerinin, dışarıda en düşük gelirle kolaylıkla sahibi olabileceğinin bilincinde nesilden söz etmekteyiz. **Yeni nesil politik nesne olmaya teşne değil, tümünden, ülke şeklinde yeni seçenek üretme potansiyelinde.**

Yönlendirme, kalıplandırma şeklinde yaklaşımla ele alınıp yoğrulması kolay olmayan, *sakin* ancak **karakterli** gençlikten söz etmekteyiz. Her şehirde üniversiteyle kandırılmaya, iş bulmaksızın bekletilmeye, şimdi burada alım ve sahiplik talepleriyle ötelenmeye, kimlik siyasetiyle aldatılmaya giderek

kapanan gençlikten. **Lümpenleşmek değil bağımsızlığını kazanmak, geçinmek değil hayat boyu “çalışmak ve üretmek” isteyen gençlikten.**

Böylesine gençlik, 30 yıllık seçmen profilinin ötesinde politik bilinç ve temiz denebilecek ruh sahibidir. Gençlik, çok yüksek işsizlik ve *beklenti-gerçekleşme setleri arasında artan farklıklar* nedeniyle (J. C. Davies, T. Gurr yazınına bakılabilir) öfkesiz ama bıçak gibi keskin denebilecek ruh halinde.

Gençlik, eylemleriyle yıkarak değil ellerindeki “blok oy kapasitesini” kullanarak – tek-özneleşmeyi öne çıkartmasalar da - politik değişimi tayin edecek. Tek-özneleşme yok, bu önemli, kendi içinde çeşitlilik ve çeşitliliği uzam olarak taşıyarak. Bu, önemli ayrıca kıymetli. Çeşitliliği/farklılaşmaları reddetmeden, ayrıca önemsemeden bloklaşmak.

Mevcut politik liderlik ve siyasi yapılanma, gençlik yapılanma ve beklentileriyle eşleşecek ne niyet ne de kapasitede görünmemekte. Çeşitliliği ve farklılaşmayı önemsememek, mevcut politik yapının ne başarabileceği ne de becerebileceği işleyişten. Mevcut politik liderlik ve yapılanmada politik taktikler; gençliğe yanaşma, aslında rampalama şeklinde özetlenecek işleyiştir.

Politik denklem, gençlerin yine kendileri için politika geliştirip uygulamaya geçirtebilmelerinden ayrı tutulmalı. Genç politik nesil, yaşlanan ülke demografisinin meselelerini halletmek zorunda kalacak. **Başka ifadeyle, genç nesil kendi nesillerinin meselelerinden ziyade önceki politik nesillerin bıraktıkları ağır olumsuz politik ve ekonomik mirasla uğraşacak.**

Yaşlı bakımından sağlığına, çalışan nüfus azalışından, kırsalda dayanışmadan mahrum şehirlerde kalan geniş kitlevî olumsuz mirasla. Ağır eksik ve aksak, koordinasyonsuz ve biri biriyle alakasız alt-yapı fiziki yatırımlarını biri biriyle uyumlu, verimli ve rasyonel hale getirecekler. İş ortamını rasyonalize edecek, sürdürülebilir kılacaklar. Bunların politik

zeminle iletişim evren zıtlığını nasıl keskinleştireceğini, uzun erimli asimetrik kılacağını unutmamalıyız.

Çok yüksek genç işsizliği varken Türk siyasetinde gençliğe ne hitap ne de gençliği yakalamak mümkün değil. Hayatın pratiği böyleyken, iletişim evreninde bunu yapmak daha da zor. **Siyaset kurumunun yüzü millete ve onun geleceğine değil kendi ikbaline dönük.**

Evet; her bir neslin kaderini kendince, milletin, zamanlara yayılmış uzun hikâyesinde sayfasını dilediğince yazması gerekir. **Fakat bu; nesillerin adaletinde düzgün, hakça konuşlanmakla birliktedir.** Binbir zahmetle çatılmış rafine kurum ve usulleri yıkmış, sivil toplumcu değerleri tarumar etmiş nesillerce; **borçlu, suçlu** halde kendi kaderine **yalnız** bırakılmış gençlerle değil!

Kısaca, asıl soru şu; hangi milletin hangi nesli gelecek nesillerine bu kadar sırtını dönmüştür? Türk milleti gelecek nesillerine ne zaman bu kadar sırtını dönmüştü? Son politik nesil, bu konuda da ilktir.

Devlet-millet, politika-halk, iktidar-kitle, medya-iktidar etkileşimleriyle mevcut siyaset kurumu, yeni nesil gençliğin politik özneleşmesiyle sadece sarsılıp ayakta kalamayacak, tasfiye edilecektir. Siyaset kurumu; ana hedef-kitleyi bakımından maddi kayba uğrayacak, toplumsal zeminini büyük ölçüde yitirecek, **zaten ağır hasarlı meşruiyet ve işlevselliği**, zamanla tümünden geçersizleşecektir.

Devlet-millet, politika-halk, bugün-gelecek arasında atkı-çözümler, yavaşça, **ağır, acı ve yüksek maliyetlerle** yeniden örülecek. Her bir yenilenme, kuşkusuz, yinelenme değil. Yeni nesil gençlik, yinelenmeden yenilenme ümitvar öznesidir.

Saygılarımızla,
S Bilişim Danışmanlık

“Bu raporun barındırdığı ya da dayandığı bilgiler yazarlarımızın doğru ve güvenilir olduğuna inandığı kaynaklardan alınmış ve akademik denetime tabi tutulmuştur. Bununla birlikte üçüncü şahıslardan alınan hiçbir bilginin doğruluğu ve tamlığı bağımsız olarak onaylanmamış buna dair bir garanti verilmemiştir. Rapordaki ifadeler geleceğe dair güncel beklentiler temin edebilir ve doğrudan güncel veya tarihi bir gerçeğe ilişkin olmayan herhangi bir beyan içerebilir. İşbu ifadeler bilinen / bilinmeyen riskler, tereddüt ve kapsamlı olarak belirtilmemiş başka faktörler içerebilir. Bu rapora katkıda bulunanlar sürekli değişen bir çevrede faaliyet gösterdiğinden devamlı yeni risklerin ortaya çıkması doğaldır. Okuyucu bu ifadelere aşırı bir güven sergileyerek yatırım ya da ticari bir işlem yapmamaları için uyarılmaktadır. Raporun hazırlanmasına katkıda bulunanlar yeni bir bilginin doğuracağı sonucu müteakiben hiçbir ifade üzerinde halka açık bir güncelleme yapma zorunluluğu taşımaz. Raporu yazanlar bu bilgilerin kullanımına bağlı doğacak hiçbir zarar yahut kayıptan hiçbir şekilde sorumlu tutulamazlar.” Tüm hakları saklıdır. Bu raporun hiçbir parçası fotokopi, kayıt, bilgi depolama ve yeniden kullanımı mümkün kılacak araç / sistem dâhil olmak üzere alıntı yapılamaz, yeniden yayınlanamaz.